

**Zondag 6 september 2020**

*23<sup>e</sup> zondag door het jaar*

## **Welkom**

Deze week zijn in onze regio de scholen weer begonnen. 's Morgens tussen acht en half negen krioelt het weer op de fietspaden van kinderen. Ik zag ze met rode konen vast ook een beetje van opwinding over een nieuw schoolhaar, nieuwe juf of meester nieuwe klasgenootjes. Voor sommigen de overgang naar een nieuwe school. Mijn eigen kleinzoon begon in groep twee met veel nieuwe kinderen en twee nieuwe juffen: zondag vond hij het allemaal spannend, aan het eind van de week was hij opgetogen.

En aan het eind van de middag zie ik ze met bezweet met hockeytas terugkomen van hun training.

Ik merk dat het mij goed doet, de vitaliteit die het uitstraalt, de verwachting van het nieuwe dat spreekt uit de gezichten van deze kinderen. Deze tijd van terughoudendheid maakt het leven soms zwaar en soms ligt er een zweem van somberheid over ons. En dan zijn kinderen de boodschap van toekomst, van lichtheid die ik met dankbaarheid op mij in laat werken.

Als wij hier vanochtend bij elkaar zijn doen we dat in het geloof dat God ons steeds weer wil vernieuwen. Hij doorbreekt onze somberheid met zijn Geest die vitaal deze wereld wil herscheppen. Ik hoop dat wij ons vandaag aangeraakt mogen weten door die Geest.

## **Overweging**

Vindt U het ook zo moeilijk om iemand terecht te wijzen, iemand bij de les te houden die haar of zijn boekje te buiten is gegaan? Als ik terugkijk naar de opvoeding van mijn kinderen herinner ik mij dat als één van de moeilijkste opgaven.. In die lastige fase van de puberteit, als ze zo tussen 10 en 18 zijn, dan weet je dat ze fouten maken, verkeerde inschattingen maken, grenzen opzoeken en experimenteren. En je wilt er iets van zeggen en je moet er ook iets van zeggen willen ze langzamerhand begrijpen dat er grenzen zijn aan hun gedrag. Maar hoe je dat doet, luistert vaak heel nauw. Je wilt je kind niet kwetsen, je bent bang dat hij of zij de kop in de wind gooit, je weet niet of je de goede toon treft en of je op kunt tegen de invloed van vriendinnen en vrienden. En soms weet je niet of je te streng, te ouderwets bent als andere ouders wel iets tolereren waar jij moeite mee hebt.

Het evangelie van vandaag gaat over iemand terecht wijzen, iemand corrigeren. In het vervolg van dit hoofdstuk vraagt Petrus aan Jezus hoe vaak hij iemand moet vergeven en dan zegt Jezus niet zevenmaal, maar zeventig maal zeven maal. Het eerste deel van de lezing van vandaag zet de toon: wees blij als iemand die afgedwaald is, weer terug wordt gevonden. Iemand bij de les houden is een bron van vreugde. En dan wordt als het ware een procedure geschetst hoe je dat, in stappen moet doen. En ook uit mijn tijd als directeur van Cordaid blijft mij bij hoe lastig het was om mensen aan te spreken op wat ze niet goed of niet volgens de afspraken hadden gedaan. Je wilt mensen niet demotiveren, je wilt ze niet voor de ogen van collega's te kijk zetten en toch moet je hen wijzen op de tekortkomingen.

We lezen er misschien over heen, maar bij het corrigeren van iemand in de gemeenschap wordt er gesproken over een broeder die gezondigd heeft. Daarmee plaatst Jezus het in een verhouding van verbondenheid, de gemeenschap is een gemeenschap van broeders en zusters. Broeders en zusters schrijf je niet af, daar blijf je mee verbonden en die verbondenheid wil je vasthouden, ook als iemand op een verkeerd spoor terecht komt. Dat is de basis. En dan is de eerste stap iemand onder vier ogen terecht te wijzen. Zoek het gesprek, zegt Jezus, het gesprek onder vier ogen is altijd een intiem gesprek, geen buitenstaanders die je erbij kunt betrekken. Onder vier ogen met iemand spreken is ook altijd een kwestie van goed luisteren: je bent niet alleen zelf aan het woord in je terechtwijzing, de ander is ook aan het woord, licht toe, legt uit. Soms leidt tot nieuw inzicht. Ik kan me dat in ieder geval van mijn eigen kinderen nog wel herinneren. Ze lieten mij andere kanten zien van hun gedrag, zwakten mijn bezorgdheid af.

Ik geloof dat het zeker in onze tijd een heel welkom eerste stap is. We leven in een tijd waarin alles direct in de publieke sfeer van facebook en twitter komt en iedereen zich een oordeel aanmatigt zonder enig gesprek te hebben gevoerd. De sociale inquisitie doet met verve zijn werk en voor je het weet is iemand tot de grond toe afgebrand. De fysieke brandstapels zijn afgeschaft maar in de virtuele wereld loeien ze volop.

We weten zelf maar al te goed dat we soms niet overtuigend genoeg zijn in een gesprek onder vier ogen. Haal er dan een of twee personen bij. Kijk of je op die manier iemand bij de les kunt houden. Pas als dat niet lukt moet de gemeenschap als geheel erbij betrekken en als ook dat niet lukt, kun je niet anders vaststellen dan dat iemand zich buiten de gemeenschap plaatst.

Aan het eind van de lezing van vandaag vinden we de tekst waar Jan Ham twee weken geleden daar verwees toen hij het had over Petrus als de sleutelbewaarder. Jan maakte ons er toen op attent dat in deze tekst van vandaag de autoriteit tot binden en ontbinden aan heel de gemeenschap toe komt, aan de kerk als geheel, niet aan één functionaris.

Misschien ligt onze worsteling met de tekst wel dieper: we vinden corrigeren niet alleen moeilijk, we weten niet of het nodig is. We leven in een samenleving waarin iedereen autonoom doet wat zij of hij het beste vindt. Er lijkt geen absolute, voor iedereen geldende waarheid te zijn waaraan je gedrag kunt afmeten. Wat valt er te corrigeren? Dat laten we misschien het liefst over aan politie en justitie.

In de heilige schrift en in onze traditie is een diep besef van tekort schieten en van de noodzaak van correctie en vergeving. Jezus vertelt ons het verhaal van de bal en de splinter, hij heeft het over wolven in schaapskieren, hij is scherp op de leer en het gedrag van de farizeeën, hij maakt vergelijking over onkruid en tarwe. En ook onze liturgie beweegt zich tussen Schuldbelijdenis en het Heer ontferm U van het Kyrië en het Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt. Het besef van tekortschieten en daarmee van het aangewezen zijn op Gods genade en barmhartigheid is fundamenteel in ons geloof.

Henri Nouwen schrijft er het volgende over: 'Vergeving – dat is een ander woord voor de liefde die wij mensen elkaar in alle onvolkomenheid toedragen. De harde werkelijkheid is dat alle mensen tekort schieten in de liefde. Elke dag moeten we vergeven en vergeven worden. Elk uur meer.'

Ik weet niet of U de film 'De twee pausen' hebt gezien. Daarin gaat het om een ontmoeting tussen paus Benedictus en de kardinaal Bertoglio, de huidige paus Franciscus. De kern van die film is dat beide mannen op leeftijd elkaar hun tekorten opbiechten, onder vier ogen. De een over zijn te kort schieten in het begrijpen van de huidige tijd, de ander in zijn schuld over het optreden tijdens de dictatuur van de Argentijnse generaals. Die wederzijdse biecht schept de ruimte waarin de een terug kan treden en de ander naar voren kan stappen om een nieuw gezicht aan de kerk te geven.

In het evangelie van Mattheus volgt op de lezing van vandaag de vraag van Petrus: hoe vaak moet ik mijn broeder vergeven. Hij heeft de boodschap van Jezus begrepen, maar wil weten hoe ver die gaat. Moet ik zeven maal vergeven, vraagt Petrus. Zeventig maal zeven maal, zegt Jezus. Het houdt nooit op.

We leven allemaal van de vergeving die we van God ontvangen. Niemand kan het zelf en zoals wij anderen nodig hebben, hebben anderen ons nodig. Dat vraagt, zo leren we vandaag, verbondenheid met elkaar, bereidheid tot luisteren onder vier ogen. Dan maakt Gods liefde, en barmhartigheid ieder van ons nieuw.

René Grotenhuis